

กลยุทธ์ในการส่งเสริมบทบาท

สตรีเริ่มดีดี

ต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

กลยุทธ์ในการส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิมต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผลจากการศึกษาวิจัยกลยุทธ์ในการส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิมต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงาน กลุ่ม หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำกลยุทธ์การส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิมต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการในครั้งนี้คณะผู้จัดทำได้รับความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่างๆ จนสามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ด้วยดี จึงขอขอบคุณที่ปรึกษา ผศ.ดร.สุกรี หลังปูเต๊ะ รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ผศ.ดร.จารุวัจน์ สองเมือง รองอธิการบดีฝ่ายแผนและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ดร.อิสมาอิล ราโอบ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี นายสุรชัย ไวยวรรณจิตร นักวิชาการอิสระ และอาจารย์สรินฎา ปูติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะการจัดทำเอกสารฉบับนี้ด้วยดี

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำกลยุทธ์ในการส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิมต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ต่อไป

คณะผู้จัดทำ

กันยายน 2559

สารบัญ

ความสำคัญและที่มา	4
สรุปประเด็นกลยุทธ์และแนวทางการส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิม ต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	9
คณะผู้จัดทำ	15

ความสำคัญและที่มา

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12 สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางวิชาการด้านการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับกลุ่มจังหวัด มีภารกิจด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ การพัฒนาสังคม ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม รูปแบบแนวทางการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต ผลิต และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการด้านการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่หน่วยงานในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง องค์กรเอกชน ประชาชน และภาคีเครือข่ายในระดับประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำผลงานวิชาการเพื่อแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับ บริบทพื้นที่ได้ดำเนินโครงการศึกษา “กลยุทธ์ในการส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิมต่อ การพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ซึ่งเป็นโครงการที่ผ่านความเห็นชอบ จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทสตรีมุสลิม ต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสตรี มุสลิมให้มีบทบาทต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากเล็งเห็นถึง ความสำคัญของการส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิมในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย สำคัญในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมและ พัฒนาบทบาทสตรีมุสลิมให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ในการ พัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาสังคม อันจะส่งผลดีต่อการกำหนดแนวทางนโยบายและแผนงาน การขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

จากสถานภาพและบทบาทสตรีมุสลิมต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ จะนำไปสู่การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิมต่อ การพัฒนาสตรีมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12 ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทสตรีมุสลิมต่อการพัฒนาสังคมใน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คำนึงถึงกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสตรีและมีความพร้อมในการให้ข้อมูลด้วยเครื่องมือ ดังนี้

1. การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) รวม 150 คน ประกอบด้วย

กลุ่มตัวแทนครอบครัว 5 จังหวัด	จำนวน 25 คน
กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 5 จังหวัด	จำนวน 25 คน
กลุ่มแกนนำสตรี 5 จังหวัด	จำนวน 50 คน
กลุ่มบุคลากรในท้องถิ่น และท้องที่ 5 จังหวัด	จำนวน 25 คน
กลุ่มผู้นำศาสนา 5 จังหวัด	จำนวน 25 คน

2. การประชุมเวทีแลกเปลี่ยน เพื่อร่างกลยุทธ์การพัฒนาศตรีมุสลิมฯ โดยเชิญ
 ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งนักวิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม
 ร่วมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ทั้งหมด 14 คน ดังนี้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	จำนวน 3 คน
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	จำนวน 1 คน
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	จำนวน 1 คน
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี	จำนวน 3 คน
มหาวิทยาลัยพายัพ	จำนวน 1 คน
ศูนย์อำนวยการบริหาร จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)	จำนวน 1 คน
ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตที่ 12	จำนวน 1 คน
ตัวแทนศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้	จำนวน 1 คน
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	จำนวน 1 คน
รองประธานหอการค้าจังหวัดนราธิวาส	จำนวน 1 คน

ประเด็นกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาสตรีมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผลจากการนำข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามกรอบแนวคิดที่ได้วางไว้ผนวกเข้าด้วยกันคือ เสริมสร้างเจตคติและการยอมรับด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย การพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีไทย การพัฒนาสุขภาพ คุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตพัฒนาศักยภาพสตรีเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมทางการเมือง การบริหาร การตัดสินใจในระดับต่างๆ การเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพกลไกและองค์กรสตรีทุกระดับ

กลยุทธ์การพัฒนาสตรีมุสลิมให้มีบทบาทต่อการพัฒนาสังคมต้องมีการเปิดช่องว่าง หรือเปิดพื้นที่ให้แก่สตรีมุสลิมที่พร้อมช่วยเหลือสังคม โดยมองว่าควรมีการแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัว ระดับท้องถิ่น ชุมชน และองค์กร และระดับ เครือข่าย

ระดับปัจเจกบุคคล

กลยุทธ์สำคัญในระดับปัจเจกคือ การวางตัวปฏิบัติให้เหมาะสมในแต่ละสถานที่ ต่างๆ ตามแนวทางที่ถูกต้อง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย และต้องมีความเป็น ผู้รักษาชื่อเสียงของสตรีมุสลิมให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้องตามหลักศาสนา พร้อมทั้งการทำ หน้าที่ของแกนนำเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของการวางตัว มารยาท และการแต่งกาย

ระดับครอบครัว

มุ่งเน้นการให้ความสำคัญ การตระหนักในการสร้างครอบครัวให้เข้มแข็งด้วยการ อบรมเลี้ยงดูลูก โดยเน้นเรื่องของการละหมาด อ่านอัลกุรอานก่อนเป็นอันดับแรก เนื่องจาก เป็นพื้นฐานในการสร้างครอบครัวที่ดีตามแนวทางศาสนา

ระดับท้องถิ่น ชุมชน และองค์กร

นอกจากการมีกลยุทธ์ในระดับปัจเจกแล้ว สตรีมุสลิมต้องยกระดับตนเองเพื่อพัฒนาสังคมโดยรอบอีกด้วย เช่น บทบาทการเป็นผู้ช่วยฝ่ายปกครองในพื้นที่ของตนคือ สามารถดูแลในเรื่องของเยาวชนที่ติดยาเสพติด และช่วยเหลือในเรื่องของการบำบัดให้กับกลุ่มเยาวชน หรืออาจจะเป็นที่ปรึกษาของคนในชุมชนในเรื่องต่างๆ เช่น การศึกษา อาชีพ ครอบครัวที่ถูกผลกระทบความรุนแรง

ระดับเครือข่าย

กลยุทธ์สำคัญอีกระดับหนึ่งคือ การสร้างเครือข่ายต่อการพัฒนาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะต้องยกระดับการทำงานให้มีเครือข่ายจากภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ สิ่งที่ต้องทำเร่งด่วนในการพัฒนาคือ ความสามารถในการเป็นผู้ประสานงานที่ดี สร้างแกนนำกลุ่มสตรีมุสลิม เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามแบบอย่างท่านศาสดา เพื่อเป็นตัวแทนผู้ประสานงานข้อมูลต่างๆ จากข่าวสารทั้งทางราชการและหน่วยงานต่างๆ ให้ได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และให้ถึงข้อมูลผู้ด้อยโอกาสในชุมชน สิ่งเหล่านี้ต้องเปิดพื้นที่ เปิดโอกาส ให้สตรีเข้ามาพัฒนามากขึ้นด้วยศักยภาพและความสามารถของสตรี เพื่อพิสูจน์ให้สังคมเห็นเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับมากขึ้น

สำหรับประเด็นกลยุทธ์และวิธีการพัฒนาสตรีมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ต่อไปนั้น สามารถกำหนดออกมาเป็นกลยุทธ์และวิธีการพัฒนาสตรีมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลยุทธ์ตามกรอบแนวคิดบทบาทการพัฒนาในระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัว ระดับท้องถิ่นหรือชุมชน และระดับสังคมส่วนรวมหรือเครือข่าย ดังนี้

> **กลยุทธ์ที่ 1** ตามกรอบแนวคิดบทบาทการพัฒนาระดับปัจเจกบุคคล สามารถกำหนดออกมาเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพสตรีมุสลิม มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้เพื่อการดูแลตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อการดูแลตนเอง ส่งเสริมการใช้กลุ่มศึกษา (ฮาลาเกาะห์) เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม

> **กลยุทธ์ที่ 2** ตามกรอบแนวคิดบทบาทการพัฒนาครอบครัวสามารถกำหนดออกมาเป็นกลยุทธ์คือ การสร้างเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมที่มีคุณภาพด้วยการเสริมสร้างการเรียนรู้บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

> **กลยุทธ์ที่ 3** ตามกรอบแนวคิดบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชน สามารถกำหนดออกมาเป็นกลยุทธ์การมีส่วนร่วม เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม การพัฒนาสตรีมุสลิมในการบริหารจัดการชุมชน และการพัฒนาสตรีต้นแบบเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

> **กลยุทธ์ที่ 4** ตามกรอบแนวคิดบทบาทการพัฒนาสังคมส่วนรวมหรือเครือข่าย สามารถกำหนดออกมาเป็นกลยุทธ์เชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อสานพลังสตรีด้วยการเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายการทำงานของสตรีมุสลิม การสร้างการยอมรับทางสังคมของสตรีมุสลิม และการให้โอกาสสตรีในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาสังคม

สรุปประเด็นกลยุทธ์และแนวทางการในการส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิมต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นกลยุทธ์	แนวทาง/กิจกรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 1 บทบาทการพัฒนาในระดับปัจเจกบุคคล: การพัฒนาศักยภาพสตรีมุสลิม		
กลยุทธ์ที่ 1.1 เสริมสร้างความรู้ เพื่อการดูแลตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. การบูรณาการเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจิตวิทยาของตนเองและสมาชิกในครอบครัวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งในและนอกระบบ 2. การใช้สื่อสาธารณะเพื่อการให้ความรู้ในการดูแลตนเองและครอบครัว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศูนย์สุขภาพจิตที่ 12 2. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ 3. สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 4. สนง.เขตการศึกษาพื้นที่ 5. สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด 6. สื่อสารมวลชน

ประเด็นกลยุทธ์	แนวทาง/กิจกรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 1.2 เสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อการดูแลตนเอง	1. การค้นหาครอบครัว ต้นแบบ 2. ทักษะการจัดสรรเวลา และกำหนดบทบาท เพื่อ ดูแลสมาชิกในครอบครัว	1. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรี และครอบครัวภาคใต้ 2. สนง.พัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์จังหวัด 3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลยุทธ์ที่ 1.3 ส่งเสริมการใช้กลุ่ม ศึกษา (ฮาลาเกาะห์) เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคม	1. การสร้างกลุ่มศึกษา (ฮาลาเกาะห์) ในชุมชน 2. การส่งเสริมการเรียนรู้ อัลกุรอานในครอบครัว 3. การเรียนรู้เกี่ยวกับ บุคลิกภาพและประวัติของ ศอฮาบียะห์ (สาวก) ในกลุ่ม ศึกษา (ฮาลาเกาะห์)	1. มัสยิด 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3. กลุ่มองค์กรสตรีในพื้นที่
กลยุทธ์ที่ 2 บทบาทการพัฒนาระดับครอบครัว: เบ้าหลอมเพื่อการสร้างสมาชิกของ สังคมที่มีคุณภาพ		
กลยุทธ์ที่ 2.1 เสริมสร้างการเรียนรู้ บทบาทและหน้าที่ ของสมาชิกใน ครอบครัว	1. สร้างความเข้าใจใน บทบาทและหน้าที่ของสตรี ในครอบครัว 2. ส่งเสริมบทบาทร่วมกัน ระหว่างสามีและภรรยาใน การเลี้ยงดูและการศึกษา ของบุตร 3. การสนับสนุนบทบาท สมาชิกของครอบครัวในการ หารายได้เพื่อครอบครัว	1. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรี และครอบครัวภาคใต้ 2. สนง.พัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์จังหวัด 3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4. สนง.จัดหางานจังหวัด

ประเด็นกลยุทธ์	แนวทาง/กิจกรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>กลยุทธ์ที่ 2.2</p> <p>เสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ</p>	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมสำหรับสตรีในชุมชน การพัฒนาทักษะอาชีพและสร้างความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพของสตรี การเสริมสร้างบทบาทผู้ชายในการช่วยเหลืออาชีพของสตรี 	<ol style="list-style-type: none"> ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
<p>กลยุทธ์ที่ 3 บทบาทการพัฒนาในระดับท้องถิ่นชุมชนและองค์กร: การมีส่วนร่วมเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม</p>		
<p>กลยุทธ์ที่ 3.1</p> <p>การพัฒนาสตรีมุสลิมในการบริหารจัดการชุมชน</p>	<ol style="list-style-type: none"> การพัฒนาศักยภาพสตรีมุสลิมเพื่อการเป็นผู้นำการพัฒนาในระดับชุมชน พัฒนาทักษะการบริหารและจัดการโครงการเพื่อพัฒนาสังคมสำหรับสตรี พัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมที่จำเป็นในการทำงานกับสตรีมุสลิม 	<ol style="list-style-type: none"> ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศอ.บต.

ประเด็นกลยุทธ์	แนวทาง/กิจกรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>กลยุทธ์ที่ 3.2</p> <p>การพัฒนาสตรีต้นแบบ เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา</p>	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการเป็นวิทยากร และการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ความรู้ ของสตรีที่ทำงาน เพื่อพัฒนาสังคม ยกระดับความสามารถ ของสตรีมุสลิมให้มีศักยภาพ ในการหนุนเสริมผู้นำในพื้นที่ การเผยแพร่ผลงานความสำเร็จของสตรีในการบริหารจัดการชุมชนเพื่อเป็นต้นแบบ และแรงบันดาลใจ 	<ol style="list-style-type: none"> ศูนย์เรียนรู้ การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศอ.บต.
<p>กลยุทธ์ที่ 4 บทบาทการพัฒนาในระดับสังคมส่วนรวม/เครือข่าย: เชื่อมร้อยเครือข่ายเพื่อสานพลังสตรี</p>		
<p>กลยุทธ์ที่ 4.1</p> <p>การเสริมสร้างและพัฒนา เครือข่ายการทำงานของ สตรีมุสลิม</p>	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและสนับสนุนสตรีมุสลิมเข้าไปเป็นตัวแทนในทุกระดับ จัดให้มีหน่วยงานประสานเครือข่ายสตรีเพื่อการเข้าถึงทรัพยากร และการสนับสนุนจากภาคีต่างๆ ส่งเสริมให้เกิด กระบวนการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การปฏิบัติงาน/ติดตามผลงาน/ ประเมินผล การดำเนินงาน 	<ol style="list-style-type: none"> ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศอ.บต.

ประเด็นกลยุทธ์	แนวทาง/กิจกรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 4.2 การสร้างการยอมรับทางสังคมของสตรีมุสลิม	1. การนำเสนอบทเรียนทางประวัติศาสตร์เพื่อการสร้างความเข้าใจ การยอมรับในสถานภาพและบทบาทสตรีในการพัฒนาสังคม 2. สานเสวนาระหว่างเครือข่ายสตรีกับเครือข่ายอื่นๆ	1. สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด 2. สถาบันการศึกษา 3. กลุ่ม/องค์กรสตรี
กลยุทธ์ที่ 4.3 การให้โอกาสสตรีในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาสังคม	1. การส่งเสริมบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนเพื่อการไกล่เกลี่ยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคม 2. การทบทวนระเบียบ กฎเกณฑ์ และกติกาทางสังคม เพื่อให้โอกาสสตรีมีส่วนร่วมในการทำงานช่วยเหลือสังคมมากขึ้น	1. กระทรวงมหาดไทย 2. มัสยิด 3. สำนักจุฬาราชมนตรี

จากตารางข้างต้นเป็นประเด็นกลยุทธ์และแนวทางการในการส่งเสริมบทบาทสตรีมุสลิมต่อการพัฒนาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 บทบาทการพัฒนาในระดับปัจเจกบุคคล: การพัฒนาศักยภาพสตรีมุสลิม กลยุทธ์ที่ 2 บทบาทการพัฒนาในระดับครอบครัว: เข้าหลอมเพื่อการสร้างสมาชิกของสังคมที่มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 3 บทบาทการพัฒนาในระดับท้องถิ่นชุมชนและองค์กร: การมีส่วนร่วมเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม และกลยุทธ์ที่ 4 บทบาทการพัฒนาในระดับสังคมส่วนรวม/เครือข่าย: เชื่อมร้อยเครือข่ายเพื่อสานพลังสตรี และมี 10 กลยุทธ์ย่อย 26 แนวทาง/กิจกรรม โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สังกัดกระทรวงต่างๆ อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย และศอ.บต. รวมทั้งองค์กรศาสนา อาทิ สำนักจุฬาราชมนตรี สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด กลุ่ม/องค์กรสตรี และสื่อสารมวลชน เป็นต้น ร่วมบูรณาการการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมและต่อเนื่องในการส่งเสริมและสนับสนุนและผลักดันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะองค์กรด้านศาสนาที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในวิถีชีวิตของสตรีมุสลิมและครอบครัวเป็นอย่างมาก ด้วยการใช้กิจกรรมทางศาสนาเชื่อมความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและชุมชน มีส่วนเกื้อหนุนในการขับเคลื่อนบทบาทสตรีมุสลิมไปสู่การพัฒนาศักยภาพเพื่อพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

นางสาวซาร่าห์ บินเยาะ

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม

และสนับสนุนวิชาการ 12

ผศ.ดร.สุกรี หลังปุเต๊ะ

รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และศิษย์เก่า
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

คณะผู้จัดทำ

นางสาวนพรัตน์ กอวัฒนากุล

นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12

นายพิทักษ์ บุญฤทธิ์

นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12

นายสุรชัย ไวยวรรณจิตร

นักวิชาการอิสระ

ดร.อิสมาอิล ราโอบ

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

อาจารย์สรินฎา ปุติ

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

นายอับดุลเลาะ ตีซา

นักวิชาการสันติศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ปีที่พิมพ์

กันยายน 2559

พิมพ์ที่

ไอคิว มีเดีย, หาดใหญ่ (089-4660752)

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

354 หมู่ 2 ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90100

โทรศัพท์ 074-330222 โทรสาร 074-330228

E-mail : tpsol2@m-society.go.th

<https://tpsol2.m-society.go.th>

